

Nr 20.

Ankom till Riksdagens kansli den 30 april 1912 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändrad lydelse af § 39 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 samt af § 41 mom. 1 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.

Närvarande: herrar Bonde, Branting, Trygger, Clason, Bellinder, Hellberg, Ekman, von Geijer, Mannheimer, Wavrinsky, Sehlin, grefve Hamilton, herrar Jansson i Djursåtra, Ericsson, Nilsson, Nyström, Edén, Larsson från Västerås, Magnusson och Larsson i Säby.

Till konstitutionsutskottets handläggning hafva båda kamrarna hänvisat en af Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåten proposition, nr 197, däri Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till dels lag om ändrad lydelse af § 39 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862, dels ock lag om ändrad lydelse af § 41 mom. 1 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863, nämligen:

» L A G

om ändrad lydelse af § 39 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Häri genom förordnas, att § 39 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Kyrko- och skolrådets räkenskaper så ock, där särskild styrelse för församlingsbibliotek finnes, denna styrelsens räkenskaper skola afslutas med kalenderår samt senast från och med den 1 därpå följande mars hållas tillgängliga för de för deras granskning utsedda revisorer.

Revisionsberättelsen skall senast den 1 april aflämnas till kyrkostämman ordförande, som öfver gjorda anmärkningar inforrdar vederbörandes förklaringar, hvarefter den kyrkostämma, som i maj månad sammanträder, beslutar, huruvida anmärkning må förfalla, eller laglig åtgärd för bevarande af församlingens rätt vidtagas skall.

Hvad nu om räkenskapernas granskning i kyrkostämma sagdt är, gör icke någon ändring i hvad om särskild revision af kyrko- och skolräkenskaper finnes stadgadt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1913.»

»L A G

om ändrad lydelse af § 41 mom. 1 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.

Härigenom förordnas, att § 41 mom. 1 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Mom. 1. Räkenskaperna för såväl kyrkans medel som de medel, skolrådet och, därest särskild styrelse för församlingsbibliotek finnes, denna styrelse hafva under sin förvaltning, skola afslutas med kalenderår samt senast från och med den 1 därpå följande mars hållas tillgängliga för de för deras granskning utsedda revisorer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1913.»

Till stöd för detta förslag har föredragande departemenschefen i det till propositionen fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastik-ärenden den 15 mars 1912 anfört följande:

»I underdånig skrifvelse den 31 oktober 1910 har Riksdagens justitieombudsman anfört:

Förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 innehåller i 39 §, sådant detta lagrum lyder genom lagen den 16 juni 1905, följande bestämmelser:

»Kyrko- och skolrådets räkenskaper så ock, där särskild styrelse för församlingsbibliotek finnes, denna styrelsens räkenskaper skola afslutas med kalenderår samt senast den 1 därpå följande mars aflämnas till de för deras granskning utsedda revisorer.

Revisionsberättelsen skall senast den 1 april aflämnas till kyrkostämmans ordförande, som öfver gjorda anmärkningar infortrar vederbörandes förklaringar, hvarefter den kyrkostämman, som i maj månad sammanträder, beslutar, huruvida anmärkning må förfalla eller laglig åtgärd för bevarande af församlingens rätt vidtagas skall.

Hvad nu om räkenskapernas granskning i kyrkostämman sagdt är, gör icke någon ändring i hvad om särskild revision af kyrko- och skolräkenskaper finnes stadgadt.»

Ifrågavarande räkenskaper skola sålunda senast den 1 mars aflämnas till revisorerna, hvarefter revisionsberättelsen skall senast den 1 april aflämnas till kyrkostämmans ordförande.

Angående den närmare innebörden häraf hafva i visst afseende olika meningar förekommit. Å ena sidan förmenar man, att revisorerna äga att icke blott verkställa granskningen, hvarhelst det synes dem lämpligast, utan äfven, om de anse sådant nödigt, under hela mars månad i sin vård behålla räkenskaperna med därtill hörande handlingar. Å andra sidan håller man före, att vederbörande pastor icke är skyldig eller ens berättigad att annorledes än i pastors ämbetslokal tillhandahålla revisorerna räkenskaperna.

Frågan har vid olika tillfällen under innevarande år dragits under min pröfning

I en till mig ingifven klagoskrift hafva sålunda två nämndemän påkallat min. ämbetsåtgärd med anledning däraf, att pastor i Vårviks församling vägrat att till klagandena såsom utsedda revisorer af de under kyrkostämman stående räkenskaper för år 1909 utlämna samma räkenskaper för vederbörlig revision.

I affordrad förklaring har pastorn anført, att han icke ansett sig kunna stå till svars med att till klagandena för granskning, hvarhelst de kunde finna för godt, utlämna församlingens räkenskaper. Han hade emellertid å sitt ämbetsrum tillhandahållit handlingarna; och därmed hade han tydligen fullgjort allt hvad på honom enligt lag ankomme.

I en annan skrift hafva en folkskollärare och en arrendator hos mig anført klagomål däröfver, att pastor i Ventlinge församling vägrat att till klagandena, som utsetts till revisorer af kyrkans och skolans räkenskaper för år 1909, utlämna några handlingar samt, sedan klagandena förklarar sig icke vilja å pastorexpeditionen verkställa revisionen, kallat vederbörande revisorssuppleanter till sitt hem, där dessa förrättat revisionen.

Pastorn har i afgifven förklaring, under vidgående af sakförhållandet, andragit, att hans förfarande tydligen stode i öfverensstämmelse med lag.

Vid pröfning af dessa båda ärenden har jag funnit, att ifrågavarande lagrum rätteligen bör tolkas i öfverensstämmelse med den uppfattning, klagandena gjort gällande, samt att pastorernas tolkning af lagrummet följaktligen varit oriktig.

Jag har emellertid desto mindre ansett mig kunna såsom tjänstefel stämpla pastorernas förfarande, som de till stöd därför kunna åberopa ett af Kungl. Maj:t i ecklesiastikdepartementet den 24 augusti 1888 meddeladt utslag.

Handlingarna i nu antydda mål utvisa:

I en till domkapitlet i Lund ingifven skrift anförde tre personer klagomål där-

öfver, att kyrkoherden i Östra Nöbbelöfs församling vägrat att till dem, såsom utsedda revisorer för granskning af församlingens kyrko- och skolräkenskaper för år 1887, utlämna dessa räkenskaper; och yrkade klagandena, att kyrkoherden måtte vid verkande påföljd förständigas att inom kortaste tid till klagandena utlämna samma räkenskaper. Kyrkoherden anförde i afgifven förklaring, att han endast hade skyldighet att å sin ämbetslokal tillhandahålla revisorerna räkenskaperna, helst han såsom ordförande i kyrko- och skolrådet vore ansvarig för dessa myndigheters handlingar och, därest räkenskaperna utlämnades till revisorerna, icke hade säkerhet för, att ej verifikationer, protokollsböcker eller säkerhetshandlingar förkomme.

Domkapitlet utlät sig, att enär kyrkoherden icke kunde anses lagligen skyldig att till de utsedda revisorerna för granskning, hvarhelst de kunde finna för godt, utlämna församlingens kyrko- och skolräkenskaper med hvad därtill hörde samt kyrkoherden icke vägrat att för sagda ändamål å sitt ämbetsrum tillhandahålla revisorerna ifrågavarande räkenskaper, pröfvade domkapitlet skäligt lämna klagandenas yrkande utan afseende. I detta beslut fann Kungl. Maj:t genom ofvanberörda utslag ej skäl att göra ändring.

Emellertid har vid ett föregående tillfälle Kungl. Maj:t i civildepartementet meddelat ett beslut, som — då det icke kan antagas, att revisorer för granskning af kyrko- och skolråds räkenskaper uti ifrågavarande afseende intaga annan ställning än af kommunalstämma utsedda revisorer — måste anses stå i strid med den mening, hvilken gjorde sig gällande vid afgörandet af nyssnämnda mål.

Sedan O. E. och H. E. blifvit å Löddeköpinge sockens kommunalstämma utsedda att granska socknens räkenskaper för år 1863, hade ordföranden i kommunalstämman vägrat att till dem utlämna berörda räkenskaper med därtill hörande handlingar samt genom kungörelse i sockenkyrkan tillkännagifvit, att revisionen skulle företagas i Löddeköpinge kvarn vid af ordföranden bestämd tid. I anledning häraf hade revisorerna hos Konungens befallningshafvande yrkat, att ordföranden måtte åläggas till dem utlämna ifrågavarande handlingar under någon viss tid. Konungens befallningshafvande yttrade, att då det uppdrag, Löddeköpinge socken lämnat klagandena att granska 1863 års räkenskaper, icke kunde annat än tillika innefatta förtroende att omhändershafva samma räkenskaper med därtill hörande handlingar, Konungens befallningshafvande, med bifall till därom framställda yrkandet, funne skäligt ålägga ordföranden vid tjugufem riksdalers vite att emot specificerad kvitto genast utlämna förberörda räkenskaper och handlingar till klagandena. Ordföranden anförde underdåniga besvär, men Kungl. Maj:t fann enligt resolution den 6 augusti 1864 hvad ordföranden anført icke föranleda ändring i Konungens befallningshafvandes beslut.

Den nu föreliggande frågan har äfven varit föremål för Riksdagens pröfning.

Vid 1889 års Riksdag gjorde nämligen enskild motionär framställning om sådan ändring af lydelsen i 39 § af förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd att klart måtte framgå, det revisorerna ägde rätt att verkställa revisionen, hvarhelst det syntes dem lämpligast.

Till stöd för denna motion anfördes bland annat:

Det vore allmänt känt, att under senare åren ofta inträffat tilldragelser, som visade behöfligheten af, att granskning af allmänna räkenskaper blefve verkställd med tillbörlig noggrannhet. Af vikt vore det därför, att rörande verkställandet af nämnda granskningar sådana lagbestämmelser funnes, som vore icke blott tydliga utan äfven af sådant innehåll, att revisorernas granskningsarbete icke däraf kunde på något sätt försvåras utan i stället underlättas. Visserligen föreskrefves uti ifrågavarande paragraf,

'att räkenskaperna för såväl kyrkans som skolans medel skola hvarje år senast den 1 mars aflämnas till de för deras granskning utsedda revisorer' samt att 'revisionsberättelsen skall senast den 1 april aflämnas till kyrkostämmans ordförande'; och dessa föreskrifter hade af allmänheten så uppfattats, att revisorerna ägde rättighet att, om de för räkenskapernas behöriga granskning ansåge sådant nödigt, behålla räkenskaperna i sin vård från den 1 mars till samma månads slut. Onekligt vore ock, att sagda föreskrifter tycktes gifva grundad anledning till den nämnda uppfattningen, helst som revisorerna obestriddligen ägde rätt att dröja med revisionsberättelsens aflämnande ända till den 1 april. Sedan emellertid motsatta prejudikat i ämnet gifvits, vore församlingarna icke vissa om, hvar och på hvad sätt deras räkenskaper borde lagenligt granskas. I händelse revisorerna verkligen vore skyldiga att å pastorsämbetets lokal och under pastors uppsikt företaga och fullborda granskning af kyrko- och skolräkenskaper, skulle, äfven där pastor vore tillmötesgående, revisorerna komma i en alltför beroende ställning, som mångenstädes kunde i hög grad försvåra, ja kanske omöjliggöra verkställandet af noggranna och fullständiga granskningar, i synnerhet där räkenskaperna med tillhörande verifikationer och handlingar vore så vidtomfattande, att granskningen behöfde fortgå mer än en dag. Tydligt vore också att, om granskning-arbetet sålunda försvårades och revisionen på grund däraf somligstädes komme att blifva ofullständig, detta skulle medföra ogynnsamma följder både för församlingarna och för räkenskapsförarna, och det goda förhållande, som borde vara rådande mellan pastor och församlingsmedlemmar, komme att därigenom på betänkligt sätt störas.

Lagutskottet hemställde, att motionen icke måtte af Riksdagen bifallas. Denna hemställan var sålunda motiverad: I fråga om den plats, där granskning af räkenskaper och värdehandlingar borde företagas, syntes det med förhållandenas natur vara bäst öfverensstämmande, att sådan granskning verkställdes på samma plats, där ifrågasvarande räkenskaper och handlingar förvarades, och så torde äfven vid revisionsförrättningar allmäneligen förfaras. Ett undantag härifrån hade nu yrkats af motionären beträffande församlingarnas kyrko- och skolräkenskaper, i det att han föreslagit, att revisorerna af dessa räkenskaper skulle äga rätt att icke blott verkställa granskningen, hvarhelst det syntes dem lämpligast, utan äfven, om de ansåge sådant nödigt, under hela mars månad i sin vård behålla räkenskaperna med därtill hörande handlingar. Införandet af en sådan bestämmelse syntes dock vara ägnadt att framkalla ganska afsevärda olägenheter och vådor. Kyrkorådets och skolrådets ansvar för de under deras vård ställda handlingar torde icke upphöra under den tid, revisionen påginge. Det syntes då obilligt att beröfva dessa myndigheter tillfälle att öfvervaka, att handlingarna under revisionen förvarades på ett betryggande sätt. I afseende å sättet för handlingarnas bevarande syntes förslaget också icke erbjuda nödig trygghet. Man kunde nämligen icke i allmänhet förutsätta, att revisorerna i sina bostäder eller eljest hade att förfoga öfver sådana förvaringsställen, att handlingarna där kunde anses på nöjaktigt sätt skyddade mot förstöring och tillgrepp. Detta vore af största betydelse beträffande värdepapper, men torde också icke vara utan vikt i fråga om räkenskaper och därtill hörande verifikationer. De olägenheter, som af motionären åberopats såsom skäl för hans förslag, torde för öfrigt endast i jämförelsevis sällsynta fall hafva förekommit och syntes därjämte utskottet vara af den beskaffenhet, att de i allmänhet kunde undvikas, om redogörare och revisorer visade hvarandra skäligt tillmötesgående.

Lagutskottets hemställan bifölls af Riksdagen.

Trots förenämnda af lagutskottet gjorda uttalande hafva sedermera stridiga me-

ningar varit rådande därom, huru förevarande stadgande i det afseende, hvarom nu är fråga, rätteligen bör tolkas, och dessa meningsbrytningar hafva, såsom af förestående redogörelse framgår, resulterat däri, att inom kort tidrymd två prästmän, hvilka förfarit i öfverensstämmelse med den af lagutskottet omfattade tolkning af stadgandet, utaf sina församlingsbor hos mig angifvits för ämbetsbrott. Den af lagutskottet uttalade förhoppningen, att tvister af ifrågavarande art skulle kunna undvikas genom skäligt tillmötesgående från vederbörande redogörare och revisorers sida, har, såsom väl äfven var att vänta, visat sig illusorisk. I hvarje fall syntes det mig vara klart, att hvad sålunda af lagutskottet yttrats icke kan åberopas såsom ett fullgiltigt skäl mot förtydligande eller ändring af stadgandet i den af motionären önskade riktningen. Kunde statsmakterna förlita sig på, att medborgarna vid uppkomna tvistigheter visade hvarandra skäligt tillmötesgående, vore ju icke allenast härutinnan utan jämväl på de flesta andra områden lagstiftning obehöflig. Och att, hvad särskildt ifrågavarande stadgande angår, af nyssnämnda skäl underlåta lagstiftningsåtgärd är enligt min mening desto mindre på sin plats, som dels stadgandets ordalydelse, jämförd med Kungl. Maj:ts ofvan omnämnda resolution den 6 augusti 1864, å ena sidan, samt Kungl. Maj:ts förenämnda utslag den 24 augusti 1888, å den andra, tydligen inbjuda till olika meningar med däraf lätt härflytande tvistigheter, dels ock det måste anses vara af synnerlig vikt att, där så ske kan, undanröja hvad som visat sig kunna störande inverka på det goda förhållande, som bör vara rådande emellan pastor och hans församlingsbor.

Ej heller anser jag betydelse kunna tillmätas det af lagutskottet mot motionen i fråga åberopade kardinalskälet, eller att det vore obilligt att beröfva kyrkoråd och skolråd — hvilka myndigheter enligt lagutskottets antagande stode i ansvar för de under deras vård ställda handlingar jämväl under den tid, revisionen påginge — tillfälle att öfvervaka, att handlingarna under revisionen förvarades på ett betryggande sätt. För min del kan jag nämligen ingalunda godkänna den premis, hvarur slutsatsen dragits. Äro revisorerna verkligen enligt lag berättigade att få handlingarna till sig utlämnade i öfverensstämmelse med hvad i förenämnda motion angifvits, måste däraf följa, att kyrko- eller skolrådet under den tid, handlingarna sålunda äro undandragna dess vård, icke kunna bära ansvaret för desamma.

Med hvad nu yttrats har jag icke velat förneka, att vissa skäl kunna åberopas till stöd för, att lagen *borde* uti ifrågavarande hänseende hafva annat innehåll, än hvad den, enligt min tanke, för närvarande äger. Syftet med denna min skrifvelse är ej heller att få lagen på ett visst sätt ändrad eller förtydligad. Men det har synt mig vara af vikt, att den oklarhet, som måste anses vidlåda stadgandet i fråga, varder på ett eller annat sätt aflägsnad; och jag har därför med den rätt, som 19 § i den för Riksdagens justitieombudsman gällande instruktion gifver mig, trott mig böra för Kungl. Maj:t framlägga förhållandet till den uppmärksamhet, Kungl. Maj:t må finna saken förtjäna.

Vid underdånig föredragning den 18 november 1910 af denna justitieombudsmannens skrifvelse yttrade dåvarande departementschefen:

»Af hvad justitieombudsmannen sålunda anfört, finner jag ådagalagdt, att ett förtydligande af föreskriften i första stycket af § 39 i förordningen om kyrkostämma m. m. är af behovet påkalladt. För tolkningen af samma föreskrift lämna motiven till förordningen ingen ledning. Enligt det af justitieombudsmannen åberopade pre-

judikatet den 24 augusti 1888 har Kungl. Maj:t ansett ifrågavarande föreskrift icke innefatta skyldighet att till vederbörande revisorer för granskning, hvar helst de behagade, utlämna här afsedda räkenskaper. Att Kungl. Maj:t i fråga om granskning af en borgerlig kommuns räkenskaper meddelat ett häremot stridande beslut, torde finna sin förklaring dels däri, att kommunalstämmoförordningens stadganden angående granskning af kommunens räkenskaper icke äro alldeles öfverensstämmande med kyrkostämmoförordningens revisionsstadganden och dels i den omständigheten, att kommunen i regeln icke äger en expeditjonslokal, där de kommunala räkenskaperna förvaras och där granskning af desamma kan äga rum.

Medgifvas måste, som sagdt, att omförmälda bestämmelse i kyrkostämmoförordningen är oklar och kan gifva rum för olika uttydning. Frånser jag emellertid nu, huru densamma efter sin nuvarande lydelse rätteligen bör tolkas, och upptager i stället till behandling spørsmålet, i hvilken riktning en ändring af bestämmelsen bör gå, vill jag för min del göra gällande, att genom den ifrågasatta ändringen bör med tydlighet fastslås, att här afsedda räkenskaper icke böra utlämnas till revisorerna, utan böra under den tid, revisionen må kunna pågå, hållas tillgängliga för granskning på vederbörande pastorsexpedition eller annan lämplig lokal. Ett sådant förfarande öfverensstämmer med hvad som vid revisionsförrättningar i allmänhet är brukligt och synes ej allenast vara mest praktiskt, enär det för revisorerna kan vara af nytta att under revisionens gång hafva tillträde till protokoll och andra i kyrkoarkivet förvarade handlingar, utan äfven ur synpunkten af räkenskapernas betryggande förvaring äga bestämdt företräde framför deras utlämnande till och förvarande hos revisorerna. Att någon olägenhet af den art, som i den af justitieombudsmannen omnämnda motionen antydts, skulle af en sådan bestämmelse kunna för revisionen uppstå, kan jag ej inse, då revisorerna ju hafva god tid på sig för revisionens verkställande och vederbörande pastor, sin ämbetsplikt likmätigt, är skyldig att ställa sig bestämmelsen till efterrättelse.

Slutligen tillåter jag mig påpeka, att då mom. 1 af § 41 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863 innehåller ungefär enahanda bestämmelse som första stycket af § 39 i den allmänna kyrkostämmoförordningen, en eventuell ändring af sistnämnda § torde böra föranleda motsvarande ändring i kyrkostämmoförordningen för Stockholm.

I enlighet med den mening, jag nu uttalat, har jag låtit inom ecklesiastikdepartementet utarbета

förslag till lag angående ändrad lydelse af § 39 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 äfvensom

förslag till lag angående ändrad lydelse af § 41 mom. 1 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.»

Kungl. Maj:t fann i enlighet med departementschefens af statsrådets öfriga närvarande ledamöter biträdda hemstallan godt anbefalla dels samtliga ecklesiastika konsistorier, dels öfverståthållarämbetet, efter hörande af öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor och kyrkostämmorna i Stockholms territoriella församlingar, dels ock Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länen, sedan yttranden inforrats inom hvarje län från kyrkostämmorna i en stad och två landsförsamlingar, som Kungl. Maj:ts befall-

ningshafvande skulle äga bestämma att före den 1 februari 1911 inkomma med utlåtanden öfver de nämnda lagförslagen.

Nästan samtliga sålunda hörda myndigheter och korporationer hafva tillstyrkt eller förklarar sig icke hafva något att erinra mot de ifrågasatta författningsändringarna. Endast två församlingar hafva motsatt sig desamma, af hvilka dock den ena församlingen önskat få det nuvarande uttrycket utbytt mot: »utlämnas till de för deras granskning utsedda revisorer på deras ansvar och emot specificerad kvitto».

Af åtskilliga yttranden framgår, hurusom man önskar en lagtext, som i nu förevarande hänseende å ena sidan fastslår revisorerernas rätt att under revisionen förfoga öfver vederbörande räkenskaper jämte säkerhetshandlingar och å den andra jämväl beaktar vederbörandes intresse i att äfven under revisionstiden de säkerhetshandlingar m. m., som äro anförtrodda åt deras vård, må vara på ett betryggande sätt förvarade. Flera af de i ärendet hörda myndigheter och korporationer hafva ansett uttrycket »hållas tillgängliga för» icke innebära full trygghet för att handlingarna icke under revisionstiden undandragas redogörarens vård, och därför velat hafva detsamma kompletteradt till »å vederbörande pastorsexpedition eller annan lämplig lokal hållas tillgängliga för o. s. v.» eller något motsvarande uttryck.

Jag kan emellertid icke finna, att en sådan formulering som den sistnämnda vore att föredraga framför de framlagda förslagens ordalydelse. Det kan ju förekomma fall, då alla parter, vederbörande styrelse, redogörare och revisorer, enas om, att de till granskning afsedda handlingarna helt eller delvis aflämnas till revisorererna. I ett sådant fall synas de inom ecklesiastikdepartementet utarbetade förslagen till formulering vara tillfyllest. och jag ansluter mig alltså till dessa förslag.»

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet har vid granskning af förevarande lagförslag icke funnit anledning att däremot framställa någon anmärkning. Utskottet får alltså hemställa,

att ifrågavarande proposition måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 30 april 1912.

På utskottets vägnar:

CARL CARLSON BONDE.